
PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR PORTHMADOG DYDD MERCER, 10 MAWRTH 2021

YN BRESENNOL:

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Nia Jeffreys (Is-gadeirydd)

Y Cynghorydd Llywelyn Rhys (Cynrychiolydd Cyngor Tref Porthmadog), Dr John Jones-Morris (Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden) a Will Walker Jones (Cynrychiolydd Sefydliad y Bâd Achub Cricieth).

SYLWEDYDDION: Y Cynghorwyr Gareth Thomas (Aelod Cabinet Datblygu'r Economi a Chymuned) a Rob Triggs (Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Abermaw)

HEFYD YN BRESENNOL: Barry Davies (Rheolwr Morwrol), Arthur Francis Jones (Uwch Swyddog Harbyrau), Malcolm Humphreys (Harbwfeistr Porthmadog) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

1. CADEIRYDD

PENDERFYNWYD ethol y Cynghorydd Selwyn Griffiths yn gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2020/21.

2. IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD ail-ethol y Cynghorydd Nia Jeffreys yn is-gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2020/21.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Alwyn Gruffydd, David Eastwood (Cynrychiolydd Buddiannau Harbwr) ac Ian Roberts (Cynrychiolydd Buddiannau Diwydiannol).

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. MATERION BRYD

Ni dderbyniwyd unrhyw faterion brys.

6. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 11 Mawrth, 2020, fel rhai cywir.

7. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLI'R HARBWR

Cyflwynwyd yr adroddiadau isod a gwahoddwyd adborth gan yr aelodau ar faterion diogelwch a materion gweithredol yr harbwr.

- (1) Adroddiad yr Uwch Swyddog Harbyrau yn diweddarau'r pwyllgor ar faterion yr Harbwr am y flwyddyn yn diweddu Mawrth 2021.

Gofynnwyd i'r aelodau anfon unrhyw sylwadau ar y Cod Diogelwch Morol Porthladdoedd i'r gwasanaeth.

Nododd y Prif Swyddog Morwrol fod amcangyfrif o gyllidebau'r harbwr o 1/4/20 hyd at 31/3/21 wedi'i anfon at yr aelodau yn ddiweddar iawn, a manylodd ar y sefyllfa gyfredol gan nodi:-

- Yn ystod y cyfnod clo cyntaf, roedd gofyn bod y Cyngor yn ystyried lleihau ffioedd a chostau i dalwyr angorfeydd, gan fod balans i'w daro rhwng cadw cwsmeriaid at y dyfodol, neu eu colli yn gyfan gwbl i harbyrau eraill.
- Y dymunai ddiolch i'r aelodau lleol am y gefnogaeth a gafwyd i leihau costau i'r cwsmeriaid 30% yn ystod y cyfnod Mai – Gorffennaf y llynedd.
- Nad oedd yn opsiwn peidio codi unrhyw ffi o gwbl ar gwsmeriaid yn ystod y cyfnod yma, gan fod costau cynnal yr harbwr yn parhau.
- Bod manylion y cyllidebau unigol fel a ganlyn:-

Grŵp	Disgrifiad	Cyllideb £	Gwariant hyd at 31/03/21 £	Gor(Tan) Wariant £
Staff	Costau Staff	60,180	60,899	719
Eiddo	Tiroedd ac Eiddo	23,140	10,907	(12,233)
Trafnidiaeth	Cwch a Cherbydau	640	640	0
Offer a Chelfi	Offer a Chelfi	9,930	12,252	2,322
Incwm	Incwm Harbwr	(74,580)	(47,645)	26,935
Cyfanswm	Cyfanswm	19,310	37,052	17,742

- Oherwydd y pandemig, a'r lleihad yn nifer y cychod yn angori yn yr harbwr llynedd, bod incwm yr harbwr tua £27,000 yn is na'r targed am y flwyddyn.
- Mai'r targed ar ddiwedd y flwyddyn, gan gymryd incwm a gwariant i ystyriaeth, oedd bod Harbwr Porthmadog yn costio £19,000 i'r trethdalwyr, ond yn anffodus, oherwydd y diffyg incwm, roedd y gwahaniaeth yn £37,000 gan y byddai'r harbwr yn gorwario tua £18,000 yn y flwyddyn ariannol hon.
- Mai dyma'r tro cyntaf ers blynyddoedd i'r gwasanaeth adrodd ar sefyllfa ariannol mor ddifrifol yn yr harbwr, ac roedd 2021 yn debygol o fod yn flwyddyn anodd hefyd, o ystyried yr ansicrwydd mawr yn y diwydiant morwrol.
- Bod y pontwns yn gallu cynorthwyo'r sefyllfa gan eu bod yna drwy gydol y flwyddyn.
- Bod Ffioedd a Thaliadau'r Harbwr 2021/22 bellach wedi'u hawdurdodi gan y swyddogion ac arweinyddion y Cyngor ar gyfer eu cyhoeddi.

- (2) Adroddiad yr Harbwrfeistr yn crynhoi'r materion Mordwyo a Gweithredol a wnaed ac a brofwyd yn y cyfnod rhwng Hydref 2019 a Mawrth 2021, gan gynnwys materion cynnal a chadw.

Nododd yr Harbwrfeistr fod staff yr harbwr yn dymuno anfon eu cofion at y Cynghorydd Alwyn Gruffydd, yn dilyn ei anhwylder diweddar. Cytunodd y Cadeirydd i anfon neges at yr aelod, ar ran bawb, yn aelodau a swyddogion, yn dymuno iddo wellhad llwyr a buan.

Nododd yr Harbwrfeistr ymhellach:-

- Bod y Bwi Tramwyo wedi mynd allan ddiwedd yr wythnos ddiwethaf, a bod Bwi rhif 2 wedi'i newid am Fwi rhif 1, a Bwi rhif 3 wedi'i newid am Fwi rhif 2.
- Y byddai trawsnewidydd arall yn cyrraedd yn 2023, a bod y Prif Swyddog Morwrol wedi cychwyn ar y trafodaethau gyda'r cwmni.
- Bod deifwyr wedi bod yn gwneud archwiliad tanddwr o angorfeydd yr harbwr dros y dyddiau diwethaf, ac wedi newid tua 48 o 'risers' yn barod. Roedd cost y gwaith yn sylweddol, ond enillwyd blwyddyn ychwanegol, gan na chyflawnwyd y math hwn o waith hwn llynedd, gan fod cyn lleied o ddefnydd o'r harbwr.
- Bod angen gwario swm sylweddol ar gwch y 'Dwyfor'. Roedd y gwasanaeth yn chwilio am brisiau ar gyfer y gwaith ar hyn o bryd, a gobeithid y byddai'r cwch yn dychwelyd i Borthmadog ymhen tua phytnefnos.

Diolchwyd i'r swyddogion ac i staff yr harbwr am eu holl waith yn cynnal y gwasanaeth yn ystod blwyddyn eithriadol o anodd, a gofynnwyd i'r swyddogion basio'r neges yma ymlaen i bawb.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, codwyd y materion a ganlyn:-

- Bod cludiant y trawsnewidydd o draeth Morfa Bychan i Drawsfnwydd wedi gweithio'n arbennig o dda, ac wedi denu llawer o bobl yma, a bod y staff yn barod iawn i siarad gyda phobl a phlant, ac egluro beth oedd yn mynd ymlaen. Yr unig anhawster fu'r methiant i dorri'r coed ymlaen llaw, ac i hynny orfod cael ei wneud ar y diwrnod. Mewn ymateb, eglurwyd y bwriedid ymgynghori â'r pwyllgor harbwr a'r gymuned i sicrhau bod cludiant yr ail drawsnewidydd, fydd yn cyrraedd tua Mehefin 2023, yn mynd yn esmwyth, a'r tro nesaf, byddai'r gwaith o dorri'r coed yn digwydd tua wythnos ymlaen llaw.
- Cyfeiriwyd at bryderon a gododd llynedd fod badau dŵr personol a chychod pŵer yn mynd yn rhy agos at y traethau, yn enwedig ym Mae Samson, lle'r oedd pobl yn nofio yn y dŵr. Mewn ymateb, cytunwyd bod angen tynhau ar reolaeth cychod ym Mae Samson, ac ym Morfa Bychan a Chricieth, a rhoddwyd sicrwydd y byddai hynny'n digwydd yn 2021. Nodwyd ymhellach y cafwyd cefnogaeth i benodi mwy o wardeiniaid yr haf yma, ac y byddai tîm o 3 yn gweithio ym Morfa Bychan o'r 1af Ebrill ymlaen, gyda 9-10 yn ymuno gyda'r tîm wrth i'r tymor brysuro.
- Nodwyd bod y giât i atal y llanw rhag gorlifo dros faes parcio Borth y Gest yn gweithio'n dda, ond bod angen i bobl ddefnyddio synnwyr cyffredin, a pheidio cwyno ei bod wedi cau. Mewn ymateb, nodwyd y byddai'r staff yn agor y giât unwaith y byddai'r tywydd yn gwella a'i bod yn ddiogel i wneud hynny.
- Cyfeiriwyd at broblem a gododd llynedd gyda pharcio ar Lon Treflys yn achosi tagfeydd o Forfa Bychan yn ôl i Stryd Fawr, Porthmadog, a nodwyd bod trafodaethau ar y gweill gyda'r Adran Briffyrdd i gyflwyno llinellau melyn dwbl ar y darn yma o ffordd. Mewn ymateb, eglurwyd petai tagfeydd yn ffurfio ym Morfa Bychan eto eleni, bod gan y Cyngor gynllun i leihau'r broblem i'r pentref drwy ganiatau mynediad di-dâl i draeth Morfa Bychan nes bydd y tagfeydd wedi clirio. Nodwyd hefyd bod yr Heddlu wedi bod yn gefnogol iawn, yn gweithio fel rhan o'r tîm, ac yn dod i lawr i Forfa Bychan pan fyddai trafferthion yn codi.
- Nodwyd bod y twyni tywod ym Morfa Bychan yn iach, a bod lefel y traeth wedi codi'n sylweddol, gan greu pant mawr yn y fynedfa. Bwriedid clirio'r tywod cyn Gŵyl y Pasg er mwyn galluogi i draffig fynd ar y traeth.
- Cyfeiriwyd at y cydweithio rhwng adrannau Economi, Amgylchedd a Phriffyrdd Cyngor Gwynedd i geisio dygydd â niferoedd ymwelwyr yr haf hwn, a gofynnwyd i'r aelodau adael i'r Cyngor wybod os ydynt yn rhagweld problemau.

- Holwyd pa wersi a ddysgwyd o'r cyfnod anodd dros y flwyddyn ddiwethaf. Mewn ymateb, nodwyd bod y cynllun rheoli cerbydau ym Morfa Bychan wedi gweithio'n dda, drwy gyfyngu cerbydau i un rhan o'r traeth yn unig, gan ryddhau gweddill y traeth i bobl gerdded, chwarae gemau, ac ati, yn ddiogel. Roedd hyn wedi hwyluso'r gwaith o fonitro'r traeth hefyd, ac roedd wedi lleihau'r broblem o gerbydau yn mynd yn sownd yn y tywod, ac yn cael eu colli i'r môr. Nid oedd cyfle i oryrru bellach chwaith, gan fod y cerbydau yn weddol agos at ei gilydd. Ychwanegwyd bod technoleg wedi helpu hefyd a gobeithid datgysylltu'r ffôn 999 ger y fynedfa i draeth Morfa Bychan, a'i gysylltu i lein BT cyflym, fyddai'n gallu derbyn taliadau electronig. Roedd y drefn o gofrestru cychod wedi newid hefyd, gyda chofrestriadau yn mynd ar lein yn unig, ac felly'n rhyddhau staff yn y canolfannau i wneud gwaith mwy ymarferol ar y traethau. Hefyd, yn sgil cydweithio gyda'r Adran Briffyrdd, bu cynnydd yn nifer y casgliadau ysbwriel ar y traethau, ac edrychwyd ar ailgylchu hefyd. Gwelwyd cynnydd hefyd yn nifer y staff, a bu hyn yn gyfle i gryfhau'r timau am y tymor i ddod. Roedd y gwasanaeth yn gweithio ar dechnoleg hefyd i dynnu sylw at beryglon y môr.
- Mewn ymateb i gwestiwn, eglurwyd y byddai popeth yn barod ar gyfer codi tâl mynediad i draeth Morfa Bychan erbyn 1 Ebrill, ond bod hyn yn hollol ddibynnol ar beth fydd yn digwydd gyda'r cyfnod clo. Gan hynny, byddai'n rhoi cyfle i dreialu cyn i'r prysurdeb mawr gychwyn ym mis Mai.
- Nodwyd nad oedd criw Bad Achub Cricieth wedi cael y cyfle arferol i ymarfer dros y misoedd diwethaf, a bod angen i bobl sylweddoli na fydd y Bad Achub mor sydyn yn mynd allan gan fod rhaid dilyn y rheolau a gwneud yn siŵr bod y criw i gyd yn saff.

Erfyniodd y Cadeirydd ar yr aelodau i gysylltu â'r Cyngor os ydynt yn gweld unrhyw drafferthion yn codi dros yr haf, a nododd fod Gwynedd yn barod iawn i groesawu ymwelwyr sy'n dangos parch tuag at yr ardal.

8. CYFARFOD NESAF

Nodwyd y cynhelir y cyfarfod nesaf ar 5 Hydref, 2021.

Dechreuodd y cyfarfod am 5.30 y.h. a daeth i ben am 6.15 y.h.

CADEIRYDD